

VROM-Inspectie
*Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer*

Constructieve Veiligheid Gevels

Twee jaar later

Datum   4 april 2010

Colofon

Contactpersoon   K. Olijve

                                      VROM-Inspectie
                                      Directie Uitvoering
                                      Programma Bouwen aan kwaliteit

                                      Rijnstraat 8
                                      Postbus 16191
                                      2500 BD Den Haag

Auteur: ing. K. Olijve

Publicatienummer: 0195

Deze publicatie is te downloaden via www.vrominspectie.nl

Inhoud

Inleiding.....	4
1 Onderzoeksopzet	6
1.1 Wijze van onderzoek	6
2 Resultaten Onderzoek	8
2.1 Algemeen.....	8
2.2 Algemene vragen (bekendheid met problematiek, ondernomen acties)	8
2.3 Vragen mbt bestaande gemetselde gevels.....	9
2.4 Vragen mbt andere gevelconstructies	9
2.5 Vragen over de inzet van gemeenten bij nieuwbouw	9
3 Conclusies	10
4 Aanbevelingen.....	12
5 Enkele Best-Practices	13
Bijlage 1: Response-tabel.....	15
Bijlage 2: Vragenlijst	16

Inleiding

Op 9 november 2006 verscheen een onderzoek van de OVV naar veiligheidsproblemen met gevelbekleding. De aanleiding voor dit onderzoek was dat in de zomer van 2005 op vier plaatsen gevelplaten naar beneden waren gevallen. Het ging om het Hilton-hotel in Rotterdam op 23 mei 2005, de Rabobank in Rotterdam op 8 juli 2005, een winkel in Sneek op 28 juli 2005 en een flatgebouw in Sittard op 31 juli 2005.

In aansluiting op het onderzoek van de OVV heeft de VROM-Inspectie (VI) in oktober 2007 het rapport "Constructieve veiligheid gevels en glazen overkappingen" uitgebracht, een analyse van 18 incidenten bij gemetselde, -glazen en natuurstenen gevels. In het rapport worden voor wat betreft bestaande gebouwen aanbevelingen gedaan aan eigenaren en gemeenten. Als het gaat om nieuwbouw richten de aanbevelingen zich op alle partijen in het bouwproces. Dit rapport is op 5 november 2007 aan de TK aangeboden.

Bij brief van 6 november 2007 (zie bijlage) heeft de Inspecteur Generaal van het ministerie van VROM de gemeenten geattendeerd op de problematiek en hen verzocht hier rekening mee te houden bij de toetsing van bouwaanvragen en bij de controles op bestaande bouwwerken. Als bijlage bij deze brief is ook het rapport meegestuurd. Daarnaast is de rapportage gestuurd aan de verenigingen van gebouweigenaren (o.a. IVBN en VEH).

Verantwoordelijkheid van eigenaren en gemeenten.

De verantwoordelijkheid van eigenaren, gebruikers en gemeenten is vastgelegd in de woningwet. Kortgezegd: de eigenaar danwel gebruiker van een bouwwerk is verantwoordelijk voor de bouwtechnische staat daarvan. De gemeente ziet daarop toe.

Woningwet Artikel 1a:

1. De eigenaar van een bouwwerk, standplaats, open erf of terrein of degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het daaraan treffen van voorzieningen draagt er zorg voor dat als gevolg van de staat van dat bouwwerk, die standplaats, dat open erf of terrein geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid ontstaat dan wel voortduurt.
2. Een ieder die een bouwwerk of standplaats bouwt, gebruikt, laat gebruiken of sloopt, dan wel een open erf of terrein gebruikt of laat gebruiken, draagt er, voor zover dat in diens vermogen ligt, zorg voor dat als gevolg van dat bouwen, gebruik of slopen geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid ontstaat dan wel voortduurt.

Woningwet Artikel 1b:

2a. Het is verboden een bestaand gebouw in een staat te brengen, te laten komen of te houden die niet voldoet aan de op de staat van dat gebouw van toepassing zijnde voorschriften (=bouwbesluit).

Woningwet Artikel 100:

Burgemeester en wethouders dragen zorg voor de bestuursrechtelijke handhaving van het bepaalde bij of krachtens de hoofdstukken I tot en met IV.

Begin 2009 heeft een instortende metselwerkgevel in Den Haag, waardoor ook brand werd veroorzaakt, voor nieuwe publiciteit gezorgd. Op 6 februari 2009 heeft de minister kamervragen hierover beantwoord. Hierin staat o.a. dat de VI in de loop van 2009 onderzoek zal doen om te zien in hoeverre eigenaren en gemeenten de aanbevelingen uit 2007 hebben opgevolgd of dat van plan zijn.

Het onderzoek waarover nu gerapporteerd wordt, is een uitwerking van de toezegging van de minister. Tussen september 2009 en april 2010 is onderzocht hoe gemeenten invulling hebben gegeven aan de aanbevelingen uit het VI-rapport van 2007. Daarvoor is een selectie gemaakt van ruim tweehonderd gemeenten verspreid over heel Nederland.

1 Onderzoeksopzet

Voor dit onderzoek is de belangrijkste doelstelling te onderzoeken of en hoe de aanbevelingen van de VI zoals die in november 2007 naar alle gemeenten zijn gestuurd, door hen zijn opgevolgd en wat hun verdere planning is. Hierbij ligt het accent op gemetselde gevels van naoorlogse flats, zonder de andere typen gevels en de nieuwbouw te veronachtzamen. Deze inventarisatie vormt input voor verdere acties van de VI naar gemeenten en eigenaren ter verbetering van de constructieve veiligheid van gevels.

Daarnaast moet de inventarisatie antwoord geven op de vraag hoe verspreid het probleem voor komt.

foto weggeroest anker

1.1 Wijze van onderzoek

Voor het onderzoek zijn die gemeenten benaderd die, naar verwachting, naoorlogse flats met gemetselde gevels op hun grondgebied hebben. Nader gespecificeerd: bouwjaar 1945 – 1980, met 4 of meer bouwlagen. Om tot een selectie te komen is gebruik gemaakt van CBS-cijfers over het aantal meergezinswoningen per gemeente. Daarbij is er vanuit gegaan dat gemeenten met minder dan 100 meergezinswoningen niet worden benaderd. Uit de gemeenten met 100-500 meergezinswoningen is een steekproef van 10% getrokken terwijl de gemeenten met meer dan 500 meergezinswoningen allemaal in de steekproef zijn opgenomen. In het gesprek met die gemeenten zijn ook de andere typen gevels in bestaande bouw waarbij incidenten zijn gerapporteerd (glas, natuursteen, metaal, gelijmd) en nieuwbouw meegenomen.

Daar waar mogelijk en gewenst door de gemeente zijn de vragen tijdens een gesprek met betrokken ambtenaren beantwoord. Bij deze gesprekken kwamen dan vaak ook andere VROM-actualiteiten aan de orde. In de meeste gevallen is de vragenlijst door gemeenten zelfstandig ingevuld en teruggestuurd, met een aantal gemeenten is de vragenlijst op afspraak telefonisch doorgenomen.

De uitvoering heeft plaatsgevonden in de periode augustus 2009 t/m maart 2010.

In totaal zijn 216 gemeenten benaderd. De rapportage is gebaseerd op gegevens van 179 gemeenten. Daarvan is bij 79 gemeenten de vragenlijst ingevuld na een (soms telefonisch) gesprek met de betrokken ambtena(ar)en, de overige 100 gemeenten hebben, na telefonisch of mail-contact, zelf de vragenlijst ingevuld. Met 13 gemeenten heeft, om verschillende redenen, geen contact plaatsgevonden. Bij 24 gemeenten is er wel contact geweest, maar dat heeft niet geleid tot het invullen en /of terugsturen van de vragenlijst. De gebruikte vragenlijst is opgenomen in bijlage 2. De focus lag hierbij op metselwerkgevels.

2 Resultaten Onderzoek

2.1 Algemeen

Van de steekproef van 216 gemeenten is tot april 2010 van 179 daadwerkelijk de vragenlijst ingevuld. Dit aantal is groot genoeg om een statistisch verantwoorde uitspraak te kunnen doen over de landelijke situatie bij gemeenten.

Bij 79 gemeenten is de vragenlijst ingevuld tijdens een gesprek met de betrokken ambtena(a)r(en). 100 gemeenten hebben zelfstandig de vragenlijst ingevuld en teruggestuurd.

Bij de beschrijving van de resultaten van het onderzoek wordt de indeling aangehouden van de gebruikte vragenlijst. De onderwerpen zijn:

1. Algemene vragen (bekendheid met problematiek, ondernomen acties)
2. Vragen mbt bestaande gemetselde gevels
3. Vragen mbt andere gevelconstructies
4. Vragen over de inzet van gemeenten bij nieuwbouw.

2.2 Algemene vragen (bekendheid met problematiek, ondernomen acties)

Van de 179 ondervraagde gemeenten geven er 129 aan bekend te zijn met de brief van de Inspectie, 125 gemeenten kennen het VI-rapport van 2007.

Veel gehoorde opmerking van de gemeentelijke gesprekspartners is dat aangezien de brief niet dwingend is gesteld (zie kader) een dergelijk schrijven in de regel bij de niet urgente zaken terechtkomt waardoor de kans groot is dat hij binnen de gemeentelijke organisatie uit beeld verdwijnt.

"Ik verzoek u deze aanbevelingen mee te nemen bij uw toetsing van bouwvergunningen en bij de prioriteitsstelling voor uw controles op bestaande bouwwerken"

Eén gemeente gaf aan dat een bezoek van de Inspectie, zoals nu plaatsvond in het kader van het project, veel zou helpen om onderwerpen meer structureel onder de aandacht te brengen.

78 (44%) van de ondervraagde gemeenten geven aan actie te hebben ondernomen op het terrein van de constructieve veiligheid van bestaande gevels. De acties variëren van "het als aandachtspunt meegeven aan buiteninspecteurs" tot "het inventariseren van de gebouwen en aanschrijven van eigenaren". Een aantal van deze 78 gemeenten is pas nadat ze voor het onderzoek waren benaderd, aan de slag gegaan met de aanbevelingen bij de brief van 2007.

Uit de gesprekken met de gemeentes blijkt dat in veel gevallen gemeentes toezicht op de bestaande voorraad en specifiek het punt van constructieve veiligheid van bestaande gevels niet in hun handhavingsbeleidplan en/of hun werkplanning hebben opgenomen.

Van de 136 gemeenten die aangeven bekend te zijn met de brief en/of het rapport hebben er 72 (53%) gevolg gegeven aan het verzoek om de aanbevelingen ter harte te nemen. Redenen die werden genoemd als verklaring waarom niet tot actie is overgegaan waren met name: geen tijd/capaciteit, ziet de noodzaak niet, er zijn geen incidenten geweest, er zijn geen risicovolle gebouwen aanwezig.

In 37 van de ondervraagde gemeenten heeft in de afgelopen 10 jaar een incident met vallende geveldelen plaatsgevonden. 7 van deze gemeenten waren niet op de hoogte van de brief en het VI-rapport uit 2007.

2.3 Vragen mbt bestaande gemetselde gevels

In 147 van de 179 gemeenten staan gebouwen met 4 of meer bouwlagen en gemetselde gevels. 55 van deze gemeenten weten (nog) niet om hoeveel gebouwen het gaat. In de 92 overige gemeenten gaat het in totaal om naar schatting 2300 gebouwen.

Van deze 147 gemeenten hebben er 28, conform de aanbeveling van de VROM-Inspectie, de eigenaren van de gebouwen geïnformeerd over de risico's van dit soort gevels en verzocht om onderzoek in te stellen naar de huidige bouwkundige kwaliteit van de gevels.

In 19 gemeenten is van 1 of meerdere aangeschreven eigenaren een rapportage over de bouwkundige staat van gevels van gebouwen ontvangen. In 12 gevallen zijn inmiddels verbeterwerkzaamheden uitgevoerd.

Van de 147 gemeenten met gebouwen uit de risicocategorie hebben er 21 zelf onderzoek uitgevoerd of laten uitvoeren, dit onderzoek betreft in de meeste gevallen eigen visueel of dossieronderzoek.

Uit het onderzoek blijkt ook dat enkele gemeenten zelf een inschatting maken (visueel) van de bouwkundige staat van de gevels en besluiten dat het niet nodig is de eigenaren te informeren. De gemeente neemt in zo'n geval onnodig verantwoordelijkheid op zich. De Woningwet geeft in art. 1a namelijk aan dat *de eigenaar van een bouwwerk er voor zorg draagt dat als gevolg van de staat van dat bouwwerk geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid ontstaat danwel voortduurt.*

2.4 Vragen mbt andere gevelconstructies

In de brief van 2007 is ook geadviseerd om gevels en overkappingen van glas, oudere natuurstenen gevels, jongere natuurstenen gevels en gevels met gelijkde elementen te inventariseren. 29 gemeenten hebben een inventarisatie gemaakt. 28 gemeenten geven aan dat dit type gevels niet voorkomt in hun gemeente. 9 gemeenten geven aan bezig te zijn of te gaan met een inventarisatie.

2.5 Vragen over de inzet van gemeenten bij nieuwbouw

Van de 136 gemeenten die op de hoogte zijn van de brief en/of het rapport uit 2007 besteden er 88 extra aandacht aan constructieve veiligheid van gevels bij vergunningverlening en/of toezicht.

3 Conclusies

Wat is het algemene beeld?

Het algemene beeld dat uit het onderzoek naar voren komt is dat meer dan de helft van de gemeenten geen actie heeft ondernomen naar aanleiding van de brief en het rapport uit 2007.

Slechts een klein deel van de gemeenten waar risicovolle gebouwen staan heeft ook de eigenaren daarvan benaderd.

Minder dan de helft van de ondervraagde gemeenten heeft een inventarisatie gemaakt van de overige (mogelijk) risicovolle gevelconstructies. Het gaat daarbij om gevels en overkappingen van glas, oudere natuurstenen gevels, jongere natuurstenen gevels en gevels met gelijmde elementen.

De helft van de gemeenten geeft aan bij nieuwbouw extra aandacht te besteden aan toetsing en toezicht van de vergunning.

Effect van de aanschrijving.

Als we kijken naar het aantal gemeenten dat naar aanleiding van de brief van de inspecteur-generaal van VROM en de VI-rapportage actie heeft ondernomen kan geconcludeerd worden dat deze brief slechts voor een relatief gering aantal gemeenten aanleiding is geweest om een inventarisatie uit te voeren. Uit de gesprekken met gemeenten komen een aantal mogelijke oorzaken daarvan naar voren:

- ✓ Het feit dat de aanbevelingen niet dwingend zijn geformuleerd maakt dat deze niet direct worden opgepakt en soms zelfs letterlijk in de vergetelheid raken;
- ✓ De brief is gericht aan colleges van B&W. In een aantal gevallen is de brief niet terechtgekomen bij de persoon of afdeling die ermee aan de slag zou moeten. In sommige gemeenten is de brief zelfs helemaal niet terug te vinden;
- ✓ Veel gemeenten hebben de acties die van ze verwacht werden niet ingepland waardoor geen capaciteit beschikbaar was/is om er uitvoering aan te geven;
- ✓ Sommige gemeenten zien niet de noodzaak om in hun gemeente een inventarisatie uit te voeren en/of eigenaren van gebouwen aan te schrijven omdat er zich in die gemeenten (nog) geen incidenten hebben voorgedaan.

Hebben we wel of niet een probleem?

Gezien de uitkomsten van dit onderzoek hebben we wel degelijk een probleem. In de eerste plaats omdat in veel gemeenten niet bekend is om hoeveel mogelijk risicovolle gebouwen het gaat en de gebouweigenaren waarschijnlijk niet op de hoogte zijn van de mogelijke risico's. In de tweede plaats omdat niet bekend is of de constructieve veiligheid van die gebouwen is gewaarborgd.

Uit het onderzoek blijkt dat in de helft van de gemeenten waar de eigenaren zijn aangeschreven ook verbeterwerkzaamheden nodig waren. Verder zijn ook bij 5 van de 21 gemeenten die zelf onderzoek hebben gedaan verbeterwerkzaamheden uitgevoerd. Er is dus wel degelijk sprake van bestaande gemetselde gevels, die niet voldoen.

Omdat het aantal tot nu toe (door eigenaren en gemeenten) onderzochte gevels niet hoog is kan gesteld worden dat lang niet alle risicovolle situaties in beeld zijn bij gebouweigenaren en gemeenten. Met het verstrijken van de tijd neemt het risico

toe. Corrosie van spouwankers en betonrot zijn voortschrijdende processen, Voor een steeds groter aantal gebouwen zal de levensduur van de gebruikte materialen derhalve beëindigd zijn, waardoor de risico's op instorten van gemetselde gevels zullen toenemen.

4 Aanbevelingen

Voor de gemeenten

- ❑ Inventariseer zo snel mogelijk de aanwezigheid van risicovolle gebouwen in de gemeente. Schrijf de eigenaren daarvan aan en zie er op toe dat onderzoek wordt uitgevoerd.
- ❑ Neem in het handhavingsbeleid op dat toezicht op de kwaliteit van de bestaande voorraad een wezenlijk onderdeel van de gemeentelijke taak is en zich ook moet richten op risicovolle gevelconstructies. Ruim hier middelen en tijd voor in.
- ❑ Pas de toetsing- en toezichtprotocollen aan zodat de constructieve veiligheid van gevels daarin een specifiek toetspunt is en, afhankelijk van het bouwtype, een hogere prioriteit krijgt.

Voor VROM/VI

- ❑ Benader gemeenten in de VI gemeenteronde van najaar 2010 en voorjaar 2011. Geef hierin het toezicht op de gevels door gemeenten een prominente plek en monitor hoe het onderwerp wordt opgepakt. Hierbij moet benadrukt worden dat er wel degelijk sprake is van een probleem waarbij gemeenten een eigen verantwoordelijk hebben in het kader van het toezicht op de bestaande voorraad.
- ❑ Bedenk bij het sturen van brieven of mailings dat dit niet automatisch tot het gewenste resultaat zal leiden. Afhankelijk van ernst, risico en noodzaak moet vooraf rekening worden gehouden met flankerende maatregelen en de hiervoor benodigde middelen. Mogelijkheden daarbij zijn bijvoorbeeld:
  - Nabellen door de VI of correspondentie op de juiste plaats in de gemeente is geland;
  - Het afleggen van bezoeken aan gemeenten om met de verantwoordelijk bestuurder en/of ambtenaar de belangrijke actuele onderwerpen door te spreken en de gemeente zo nodig te wijzen op haar verantwoordelijkheid;
  - Bij de bezoeken aan gemeenten voorlichting te geven hoe een probleem zou kunnen worden aangepakt (best-practices, technische info, juridische mogelijkheden, etc.).
  - Benader via landelijke koepels (bijvoorbeeld: Aedes, VVE-belang) de gebouw eigenaren in Nederland.

Voor gebouweigenaren.

Voer onderzoek uit naar de constructieve staat van (gemetselde) gevels van met name oudere gebouwen¹. Herhaal dit onderzoek periodiek, waarbij de in eerste instantie aangetroffen staat van de gevels leidraad kan zijn voor het aan te houden inspectie- en/of onderhoudsinterval.

Let bij de controles met name op:

- De staat en het aantal van de ankers (roestvorming bij verzinkte en ontzinking bij messing ankers);
- De kwaliteit van het metselwerk (hechtsterkte, scheurvorming);
- De kwaliteit van de opvangconstructie.

¹ Zie ook de SBR publicatie "duurzame veiligheid van gevelmetselwerk"

5 Enkele Best-Practices

Uit het onderzoek zijn ook gemeenten naar voren gekomen, die dit onderwerp actief hebben opgepakt. Twee voorbeelden worden hieronder beschreven.

Aanpak gemeente Heerlen:

Naar aanleiding de brief van de inspecteur-generaal d.d. 6-11-2007 heeft de gemeente Heerlen een aantal van de aanbevelingen die hierin worden genoemd serieus opgepakt. De gemeente heeft, met de ondersteuning van een HBO-stagiair, de problematiek met betrekking tot de risicovolle gevels projectmatig aangepakt. Allereerst zijn de bouwinspecteurs op de hoogte gebracht van de gevelproblematiek, waarbij per direct al een eerste inventarisatie werd gemaakt van de risicovolle gebouwen. De nadruk lag hierbij op de gemetselde gevels. Vervolgens is een project gestart teneinde een meer gerichte steekproef te kunnen nemen op deze gebouwen. Er is hierbij gewerkt volgens een plan van aanpak gebaseerd op het gemeentelijke format "projectmatig werken". De uiteindelijke database met gebouwen is o.a. gebaseerd op informatie van de afdeling Milieu, bureau IVA en het internet. Door het samenvoegen en filteren van bestanden is uiteindelijk een database met 53 risicovolle locaties ontstaan. Een groot aantal hiervan viel na inspectie echter niet in de risicocategorie, bijvoorbeeld omdat het metselwerk per verdieping werd ondersteund. Uiteindelijk zijn de eigenaren van 15 risicovolle gebouwen aangeschreven. De eigenaren werden hierbij aangesproken op hun verantwoordelijkheid en werden verzocht om een onderzoek te laten uitvoeren naar de kwaliteit van de gemetselde gevels. Naar aanleiding van de brief heeft o.a. een grote woningcorporatie inspecties laten uitvoeren door een deskundig ingenieursbureau. Hierbij is met een endoscoop het aantal en de kwaliteit van de spouwankers beoordeeld. Het metselwerk was verankerd met spouwankers van een koperlegering. Na toetsing aan de betreffende NEN-normen is de constructie akkoord bevonden met daarbij het advies om over 10 jaar een hercontrole uit te voeren.

Informatie over gemetselde gevels is op de website van de gemeente Heerlen terug te vinden (<http://www.heerlen.nl/smartsite.dws?id=37655>)

Aanpak gemeente Den Haag

In Den Haag zijn in 2006, 2007 en 2009 incidenten geweest met metselwerk gevels. Naar aanleiding hiervan en naar aanleiding van de brief van VROM is actie ondernomen.

Plan van aanpak:

- ✓ opsporing risicovolle gevels
  - bouwjaar 1960-1980
  - doorgaand metselwerk met verborgen opvangconstructies
  - kopgevels met zuidwest oriëntatie
  - hogere bouwwerken
  - slecht (uitgespoeld/verweerd) voegwerk
  - na-isolatie van de spouw
- ✓ inspectie
- ✓ brief aan eigenaren van de probleemgevallen
- ✓ bij geen respons aangescherpte brief
- ✓ publicatie in plaatselijke krant, m.b.t. veiligheidsaspect
- ✓ onderzoek en aanschrijftraject

Stand van zaken in Den Haag is dat na een eerste inventarisatie door de gemeente van mogelijk risicovolle gebouwen er bij 2 direct is ingegrepen vanwege duidelijk zichtbare gebreken, de gebouweigenaar kreeg opdracht tot het uitvoeren van herstelwerkzaamheden. In 25 gevallen zijn eigenaren aangeschreven tot het binnen 6 weken doen van onderzoek. In de resterende gevallen (destijds ca. 500) is schriftelijk verzocht tot het laten uitvoeren van onderzoek op de kwaliteit van de gevels.

Gezien de geringe respons van de laatste groep is besloten een reminderbrief te sturen die steviger is aangezet, inclusief een verduidelijking van de omschrijving waaraan een technisch onderzoek zou moeten voldoen.

Uitkomst van de actie door de gemeente is dat na onderzoek blijkt dat van de eerste 25 gebouwen er 20 dusdanige gebreken vertonen dat herstelwerkzaamheden nodig zijn. De inschatting van de gemeente is dat van de overige 500 gebouwen minimaal 30% dusdanige gebreken vertoont dat herstelwerkzaamheden nodig zijn.

Bijlage 1: Response-tabel

steekproefgrootte 216				
vragenlijst ingevuld bekend met brief en/of rapport in de gemeente staan gebouwen in de risicocategorie		179	136	147
vragenlijst ingevuld	179 (83%)			
geen contact	13 (6%)			
wel contact geen respons	24 (11%)			
bekend met brief uit 2007		129 (72%)		
bekend met rapport uit 2007		125 (70%)		
bekend met brief en/of rapport		136 (76%)		
gemeente geeft aan actie te hebben genomen		78 (44%)	72 (53%)	72 (49%)
gemeente heeft (nog) geen actie ondernomen		89 (50%)	61 (45%)	69 (47%)
gemeente weet (vaak geschat) om hoeveel gebouwen het gaat				92 (63%)
gemeente weet niet om hoeveel gebouwen het gaat				55 (37%)
gemeente heeft eigenaren geïnformeerd				28 (19%)
in gemeente heeft afgelopen 10 jaar een incident plaatsgevonden		38 (21%)	32 (24%)	38 (26%)
gemeente heeft 1 of meerdere rapporten ontvangen				19 (13%)
in de gemeente zijn verbeterwerkzaamheden uitgevoerd				26 (18%)
gemeente heeft cf aanbeveling inventarisatie uitgevoerd naar aanwezigheid overige gevelconstructies			57 (42%)	
gemeente geeft aan dat overige gevels niet voorkomen			28 (21%)	
gemeente waar inventarisatie in uitvoering is of komt			9 (7%)	
gemeente geeft meer aandacht aan gevels bij vergunningverlening en toezicht			88 (65%)	

Bijlage 2: Vragenlijst

Algemeen	
1. Is de gemeente bekend met de brief van de inspecteur-generaal aan B&W van 6 november 2007?	
2. Kent de gemeente het VI-rapport van oktober 2007?	
3. Zo nee, is de gemeente op andere wijze bekend met de problematiek van bestaande gevels (rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid, persberichten, vaktijdschriften of anders)?	
4. Heeft die informatie geleid tot actie(s) van de gemeente?	
5. Zijn er in de gemeente de afgelopen 10 jaar incidenten met vallende geveldelen geweest?	
6. Zo ja, graag nadere details (soort gevel, herstelmaatregelen e.d.)	

bestaande gemetselde gevels	
7. Zijn er in de gemeente meergezinswoningen of andere gebouwen uit de bouwperiode 1945 – 1980 met 4 of meer bouwlagen en gemetselde gevels?	
8. Zo ja, hoeveel gebouwen?	
9. Is bekend waar deze gebouwen staan?	
10. Heeft de gemeente dossieronderzoek of ander onderzoek uitgevoerd om deze gebouwen te lokaliseren?	
11. Kent de gemeente de eigenaren?	
12. Heeft de gemeente de eigenaren geïnformeerd over de risico's van dit soort gevels en verzocht om onderzoek in te stellen naar de huidige bouwkundige kwaliteit van de gevels?	
13. Heeft de gemeente de resultaten van deze onderzoeken ontvangen?	
14. Zo ja, om hoeveel gebouwen gaat het?	
15. Heeft de gemeente zelf onderzoek uitgevoerd of laten uitvoeren?	
16. Bij hoeveel % van het aantal gebouwen uit de risicocategorie blijkt de gevel niet in orde te zijn? (indicaties: bollend metselwerk, doorgeroeste spouwankers, ontbrekende horizontale dilataties, onvoldoende hechtheid metselspecie)	
17. Zijn er verbeterwerkzaamheden uitgevoerd?	
18. Zo ja, bij hoeveel gebouwen ?	
19. Zo nee, waarom niet?	
20. Waaruit bestonden de werkzaamheden?	
21. Wanneer zullen alle risicovolle gevels onderzocht en hersteld zijn?	

Andere bestaande gevelconstructies	
22. Heeft de gemeente, conform de aanbeveling van de VI, de volgende gevels geïnventariseerd? - gevels en overkappingen van glas - oudere natuurstenen gevels (bouwjaar 1945-1990) - jongere natuurstenen gevels (bouwjaar > 1980) - gevels met gelijkde elementen	
23. Zo ja, Hoeveel gebouwen betreft het? 24. Heeft de gemeente de eigenaren geïnformeerd over de risico's van dit soort gevels en verzocht om onderzoek in te stellen naar de huidige bouwkundige kwaliteit van de gevels?	
25. Zijn er herstelwerkzaamheden uitgevoerd?	
26. Zo ja, waaruit bestonden deze werkzaamheden	

Nieuwbouw	
27. Besteedt de gemeente extra aandacht aan gevels tijdens de plandoetsing? (<i>aandachtspunten o.a.: duurzaamheid verankering, toepassen heat-soak test bij glas in gevels en overkappingen, ontwerpuitsgangspunten gevelbelasting, duurzaamheid natuursteen, detaillering ophangconstructies en aangetoonde duurzaamheid gelijkde gevels</i>)	
28. Besteedt de gemeente extra aandacht aan gevels tijdens de uitvoering? (<i>aandachtspunten o.a.: correcte verankering en aanbrengen dilataties in metselwerk, montage natuurstenen gevelementen, montage glazen gevels, montage stalen gevels, aanbrengen lijmverbindingen</i>)	

Slotopmerking	
29. Andere opmerkingen van de gemeente op het gebied van de veiligheid van gevels, 'best practices' e.d.	